

Boek Bert Blase: Het verhaal van de wereld. En het ontstaan van Code Oranje

Begin februari verschijnt het nieuwe boek van Bert Blase. Het is een (historische, politieke) roman.

Bert Blase toont zich in deze meeslepende en ontroerende roman een radicaal –pleitbezorger van de nieuwe democratie. Deze sluit aan bij het mensbeeld en de vraagstukken van deze tijd. De huidige politieke partijen zijn niet in staat om het voertuig te zijn van deze verandering; dat is de samenleving zélf. Blase laat zien dat de nieuwe –democratie veel meer is dan een –andere –organisatie van de macht.

Via de link www.hetboekenschap.nl/blase kun je meer lezen over het boek en kun je het ook bestellen. Via de diverse media zal de komende tijd aandacht worden besteed aan de verschijning van het boek.

Code Oranje van/voor/met twintigers.

Recent is een groep van 12-15 jongeren (16-30 jaar) in Utrecht bijeen gekomen, met Bert Blase, om vanuit de nieuwe generatie te verkennen wat nieuwe democratie betekent en welke initiatieven zij kunnen ontplooiën om die dichterbij te brengen. De groep is heel divers van samenstelling en - 'traditioneel gesproken' - door alle politieke kleuren (en niet-kleuren) heen. Zij delen met elkaar de hang om de nieuwe democratie vorm te geven. De groep heeft afgesproken om met elkaar verder te gaan met hun verkenning en verdieping.

Wethoudersbrief

17 wethouders hebben een oproep gedaan aan hun politieke en bestuurlijke collega's om werk te maken van democratische vernieuwing. Zie link <http://democraticchallenge.nl/wp-content/uploads/2017/12/Brief-wethouders-over-lokale-democratische-vernieuwing.pdf>

Ik verfris de democratie

'Ik verfris de lokale democratie!' is een initiatief van [Hein Albeda](#) in samenwerking met [Democratic Challenge](#). Er ontstaat een groeiende onvrede onder inwoners. Onvrede over hoe "de overheid" functioneert. Over dat er niet naar hen geluisterd wordt en over dat "alle ambtenaren" vanuit hun ivoren toren besturen. Daar moet verandering in komen. De inwoners moeten weer centraal staan bij het ontwikkelen van beleid. Dat is de reden om dit initiatief te starten; om (kandidaat-)raadsleden/wethouders een duwtje in de rug te geven, om ze op weg te helpen bij het betrekken van inwoners in hun werkzaamheden. Daarom wordt gevraagd de [tien beloftes](#) te ondertekenen. Enerzijds als houvast voor henzelf, anderzijds als stok achter de deur.

Inmiddels zijn wethouders en raadsleden samengebracht, inclusief een aantal burgemeesters, en zullen zij ook nog een gezamenlijke oproep doen. Code Oranje doet mee met de gezamenlijke oproep.

DC event: Op naar een lokaal democratisch akkoord

Op 9 februari is het nog precies 40 dagen tot aan de gemeenteraadsverkiezingen, hoogste tijd voor de Democratic Challenge om een event te organiseren. De volgende vraag staat centraal: welke plek krijgt democratische vernieuwing in het college-akkoord van jouw gemeente?

Centraal staan de bouwstenen voor een lokaal democratisch akkoord. Daaromheen een overvloed aan voorbeelden van democratische vernieuwing, workshops voor democratisch professionalisme en publicaties die de laatste jaren zijn opgeleverd. Zie <http://democraticchallenge.nl/dc-event/>

Prijsuitreiking ontwerpwedstrijd lokale democratie

“De democratie schreeuwt om vernieuwing. De urgentie is er, nu jij nog. Denk en doe mee met onze roep om fundamentele verandering: Herontwerp de lokale democratie!” In de zomer van 2017 hebben bijna 30 mensen gereageerd op deze oproep. Allemaal betrokken burgers die zich zorgen maken over het gebrek aan zeggenschap en invloed en menen dat een radicale verandering nodig is om de lokale democratie te vitaliseren. De herontwerpwedstrijd is een initiatief van Code Oranje en Democratic Challenge (experimenteerprogramma lokale democratie van BZK/VNG).

Uit alle inzendingen zijn 19 herontwerpen gekozen. Daarbij golden twee criteria: is het ontwerp vernieuwend of prikkelend en is het concreet en mogelijk praktisch uitvoerbaar. Al deze herontwerpen zijn opgenomen in de tentoonstelling *Herontwerp de lokale democratie* (vormgegeven met dozen door Marieke van Dijk en Sandra Bottenberg) die tijdens de Dag van de lokale democratie op 17/11/17 is geopend. Die dag liepen zo'n 1000 bezoekers langs de 19 herontwerpen. Komend jaar kan de tentoonstelling op verzoek in verschillende gemeenten geplaatst worden. Uit de 19 herontwerpen zijn vervolgens 8 herontwerpen voorgelegd aan de jury die er drie heeft gekozen. Deze drie hebben zichzelf gepresenteerd tijdens de Dag van de lokale democratie. De top-herontwerpen zijn:

- Jouw democratie, jij kunt het – Hein Albeda
- De revolutie ligt op schema – Guido Enthoven
- Think global, act local & Infocratie – Rogier de la Rive Box

De jury bestond uit Bert Blase (burgemeester Heerhugowaard, initiatiefnemer Code Oranje), Anne-Marie Poorthuis (stichting Eigentijdse Verbindingen, actief in initiatiefgroep Code Oranje en mede-initiator herontwerpwedstrijd) en Kees Breed (VNG-directeur beleid).

Ontwerpers bundelen krachten in het Gooi

Rogier de la Rive Box (Think Global, act local: coöperaties), Peter van der Vliet (ik-samen doen-volg de energie), Conny Bergé (van lokaal tot globaal, een fluwelen revolutie: de gemeentevereniging) en Anne-Marie Poorthuis, allen betrokken bij de ontwerpwedstrijd hebben hun krachten gebundeld en organiseren in het kader van [‘Samenleren van Samenleven in het Gooi’](#) met alle gemeenten in het Gooi het gesprek over vernieuwing van de lokale democratie. 22 februari is er een bijeenkomst.

#AndersFormeren komt écht op stoom!

De gemeenteraadsverkiezingen komen snel dichterbij en dus ook de formaties. Mooi om te zien dat in deze periode in verschillende netwerken bijeenkomsten plaatsvinden om van gedachten te wisselen over de vormgeving van het formatieproces. Enkele haltes van 'AndersFormeren on Tour':

- Tijdens een goed bezochte [workshop](#) tijdens de Dag van de Lokale Democratie op 17 november 2017 deelden gemeente Kaag en Braassem en gemeente Utrechtse Heuvelrug mooie praktijkervaringen met AndersFormeren uit 2014. Conclusie: AndersFormeren kán en smaakt naar meer.
- VNG afdeling Utrecht en het landelijke programma 'Lokale Democratie in Beweging' (ministerie BZK en de landelijke VNG) organiseerden op 6 december in de raadzaal van het stadhuis van IJsselstein de bijeenkomst 'Formeren, zo kan het ook!' over alternatieve vormen van formeren. AndersFormeren was er bij. Zie [verslag](#) van de bijeenkomst.
- Ook de zeventien wethouders die onlangs een brief stuurden aan collega-wethouders en aan minister Kajsa Ollongren van BZK zijn besmet met het AndersFormeren-virus. In hun lijst van negen bouwstenen voor vernieuwing van de lokale democratie staat met stip op nummer één de oproep om na de verkiezingen met de inwoners en de raad een maatschappelijk akkoord vorm te geven. Op 29/1 organiseert de 'groep van 17' de [Wethoudersbijeenkomst](#), met onder andere een workshop over AndersFormeren.
- Ook Democratic Challenge blijft een belangrijke bijdrage leveren: op 9 februari met de bijeenkomst '[Op naar een lokaal democratisch akkoord](#)', met ook daar weer een workshop over AndersFormeren.
- VNG Overijssel organiseer op 20 februari de thema-avond: College- of raadsakkoorden: '[Formeren, zo kan het ook!](#)'. Alle burgemeesters, wethouders, lijsttrekkers, raadsleden, gemeentesecretarissen en griffiers met belangstelling voor vernieuwing van de lokale democratie worden van harte uitgenodigd om deel te nemen aan het gesprek.
- De Raad voor het openbaar bestuur legt inmiddels de laatste hand aan haar inspiratiebundel over vernieuwend formeren. De bundel is samengesteld op basis van interviews in tien gemeenten, waar ze in 2014 'Anders' geformeerd hebben. De bundel wordt op 22 februari om 15:30 gepresenteerd tijdens de zgn. Atrium-lezing van de VNG.

Wow, dat is nogal wat allemaal! Dat zou toch moeten helpen om in de komende maanden in verschillende gemeenten écht te komen tot (een beetje meer) AndersFormeren.

Ook nog leuk om te melden: in Binnenlands Bestuur is het artikel '[Nu al beginnen met de formatie](#)' gepubliceerd. Een oproep om vooral al vóór de verkiezingen met deelnemende politieke partijen te overleggen over de vormgeving van het formatieproces. En een uitnodiging om daarbij de inzet te overwegen van sociocratische principes en methoden (zoals besluiten op basis van consent in plaats van meerderheid van stemmen).

Wij hopen van harte dat in veel gemeenten in de komende weken het gesprek wordt gevoerd over de vormgeving van het formatieproces. Er zijn meer manieren om te formeren dan de gewoonte en vanzelfsprekendheid in uw gemeente. Het kan écht Anders!

Mooie initiatieven in jouw gemeente? Deel ze via #AndersFormeren! Ondersteuning en/of inspiratie nodig om het gesprek in jouw gemeente op gang te brengen? We helpen graag!

Rob van der Eyden (werkgroep AndersFormeren, robvandereyden@veranderarchitect.nl)

Magisch realistische Burgemeestersbeweging

Een eervolle vermelding was er in de ontwerpwedstrijd op de Dag van de Lokale Democratie voor 'De Burgemeestersbeweging'. Een burgemeestersgroep-in-wording. De betrokken burgemeesters verbeelden ieder met een foto hun eigen idee over de omslag in de lokale democratie naar de gemeenschap. Zij worden daartoe in staat gesteld door kunsthistorisch fotografe Annemoon van Hemel, die veel belangstelling heeft voor het publieke domein, en Jeroen van Urk, vanuit zijn achtergrond als raadslid, adviseur en griffier, en betrokken bij Code Oranje. Voor één burgemeester per provincie doen zij dit belangeloos, voor alleen de afdrukkosten van de foto (1 meter diameter) en reiskosten. Zodra de groep compleet is, komt zij bijeen om een impuls te geven aan gemeenschapsdemocratie. Een beetje à la Benjamin Barber: met burgemeesters het regeren evolueren.

De fotoserie is geïnspireerd door de magisch realistische schilderstijl van Carel Willink. Met het oog op magisch realistische resultaten in de lokale democratie: een beetje anders, maar toch gewoon. Tjeerd van der Zwan van Heerenveen is de burgemeester die de serie startte. Zijn alter ego op Twitter is @VanEgters, de hoofdpersoon uit Reve's boek 'De Avonden'. Op zijn foto beeldt hij met een oud-wethouder van Heerenveen en een groep jongeren uit dat hij die avonden wel voorbij is en een stap vooruit wil zetten voor de lokale democratie. Waarnemend burgemeester Erica van Lente van Bedum sloot daarbij aan met een foto met lokale LHBT'ers, om het belang van diversiteit uit te drukken: bij beweging in de lokale democratie moeten alle burgers in beeld zijn.

Inmiddels zijn er principe-afspraken om mee te doen aan 'De Burgemeestersbeweging' met burgemeesters in Noord-Brabant, Gelderland en Zuid-Holland. Als de fotoserie compleet is het idee er een tentoonstelling van te maken. Burgemeester in een andere provincie en interesse, of denkt u zo'n burgemeester te kennen? Mail dan aan info@jeroenvanurk.nl !

Zie verder de websites van www.annemoonvanhemel.nl en www.jeroenvanurk.nl

'De Burgemeestersbeweging' voor een omslag in de lokale democratie.

Voor magisch realistische resultaten in het gemeentebestuur.

In iedere provincie kan één burgemeester een persoonlijk idee daarvoor verbeelden.

Friesland (Tjeerd van der Zwan) en Groningen (Erica van Lente) zijn al in beeld.

Fotografie: Annemoon van Hemel. Concept: Jeroen van Urk.

Grondig aandacht voor de grondwet in de lokale democratie

Jeroen van Urk (betrokken bij Code Oranje) werd door Bas de Gaay Fortman gevraagd mee te werken aan een gemeente-editie van 'De Grondwetwijzer'. De Gaay Fortman (hoogleraar Universiteit Utrecht en oud-lid van Eerste en Tweede Kamer) schreef dit boekje met zijn kleinzoon Olivier. De Grondwet leeft niet in Nederland, terwijl je er juist ook in de gemeentepolitiek zoveel aan kunt hebben. Hij verbindt ook raadsleden met inwoners. Niet in het laatst via vroege en hedendaagse grondleggers van onze democratie, ieders grondrechten én maatschappelijke democratie. Het boek sluit aan bij de ontwikkeling naar meervoudige lokale democratie, citaat: *"Plaatselijk bestuur zal nieuwe verbindingen moeten ontwikkelen met allerlei groepen mensen. Het doel is daadwerkelijke deelname van betrokken burgers. Zó kan een maatschappelijke democratie zich ontwikkelen"*.

In een eerder artikel in 'Raadsledennieuws' (december 2017) geven De Gaay Fortman & Van Urk aan dat het denkbaar is dat de Grondwet een eigentijdse toepassing vindt en ruimte laat voor democratievernieuwing. Hun pleidooi is een ordentelijke ontwikkeling van de lokale democratie, die willekeur en teleurstelling voorkomt.

In de gemeentelijke 'Grondwetwijzer' zijn lokale voorbeelden verwerkt, variërend van gaswinning tot opvang van vreemdelingen en muziekonderwijs. Het boek bevat veertien vragen voor dialoog met en tussen gemeenteraadsleden: zij allen leggen immers na de raadsverkiezingen weer de eed of belofte van trouw aan de Grondwet af.

'De Grondwetwijzer' is uitgegeven door Prometheus. Meer informatie ook via 'Leest' op de website van Jeroen van Urk: http://jeroenvanurk.nl/wp-content/uploads/2017/02/27_De-Grondwetwijzer-voor-gemeenten-De-Gaay-Fortman-Prometheus2018-1.pdf.

Wil je op de hoogte blijven van Code Oranje of zelf wat inbrengen, ga dan naar:

- Het platform Code Oranje
<https://codeoranje-democratie.netwerkprogramma.nl>
- De open discussies op Civocracy
<https://www.civocracy.org/codeoranje/>
- Of stuur een email
CodeOranje@gmail.com